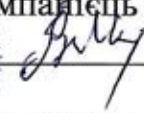

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
І МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан І медичного факультету,
доцент Компанієць В.М.

«01» червня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ РЕФЛЕКСОТЕРАПІЇ

назва навчальної дисципліни

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Студентської Ради Протокол №01/06 від «01» червня 2021 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні спільної Вченої ради медичних факультетів Протокол № 9 від «01» червня 2021 р.
---	--

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: професор, д.мед.н. Козьолкін О.А.

e-mail: o.kozyolkin@gmail.com

Кафедра: нервових хвороб

Адреса: вул. Сталеварів 34, КНП «Міська лікарня №6» Запорізької міської ради

Викладач: доцент, к.мед.н. Ревенько А.В.

e-mail: ala.revenko@gmail.com

Кафедра: нервових хвороб

Адреса: вул. Сталеварів 34, КНП «Міська лікарня №6» Запорізької міської ради

Викладач: доцент, к.мед.н. Сікорська М.В.

e-mail: marinasikorskaa7@gmail.com

Кафедра: нервових хвороб

Адреса: вул. Сталеварів 34, КНП «Міська лікарня №6» Запорізької міської ради

Викладач: асистент, к.мед.н. Рибалко Т.П.

e-mail: tanya.rybalko.75@gmail.com

Кафедра: нервових хвороб

Адреса: вул. Сталеварів 34, КНП «Міська лікарня №6» Запорізької міської ради

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: Основи рефлексотерапії (курс за вибором)

Кількість кредитів з дисципліни: 90 годин / 3 кредити ECTS (практичних занять – 20, СРС – 70)

3. Семестр: 10

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни «Основи рефлексотерапії»

Пререквізити: анатомія людини, медична біологія, хімія, біологічна фізика, фізіологія, патофізіологія, гігієна та екологія, фармакологія, пропедевтика внутрішньої медицини, неврологія, травматологія

Постреквізити: внутрішня медицина, стоматологія, нейрохірургія, педіатрія.

5. Характеристика навчальної дисципліни «Основи рефлексотерапії»

5.1. Призначення навчальної дисципліни.

Призначена для магістрів галузі знань 22 «Охорони здоров'я», спеціальності 222 «Медицина». Дисципліна належить до нормативних дисциплін і передбачає надання учасникам компетентності з питань рефлексотерапії в неврології. Метою викладення є надання і вдосконалення знань студентів про основні теоретичні і методичні аспекти рефлексотерапії в лікуванні неврологічних захворювань спроможність визначати ключові поняття рефлексотерапії, як клінічної дисципліни, розкрити практичні аспекти рефлексотерапії, шляхи і методи використання її досягнень в клінічній неврології, а також набуті практичних навичок використання її в клінічних умовах.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

Загальні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу

ЗК-2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК-3. Здатність застосовувати знання у вправних цілях

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК-9. Здатність спілкуватися державною мовою

ЗК-11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-15. Здатність діяти на основі етичних міркувань

Фахові:

ФК-1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта

ФК-3. Здатність до встановлення попереднього клінічного діагнозу

ФК-7. Здатність діагностувати невідкладні стани

ФК-11. Навички виконання медичних маніпуляцій

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни.

Метою курсу «Основи рефлексотерапії» є поглиблення і вдосконалення знань студентів про теоретичні і методичні аспекти рефлексотерапії, розкрити практичні можливості метода, шляхи і методи використання в клінічній й неврології; визначити показання і протипоказання до рефлексотерапії в неврології, призначити найбільш ефективний метод рефлекторного впливу при невралгіях, невропатіях, цефалгіях, вертеброгенних синдромах та інших неврологічних захворюваннях. Студенти повинні оволодіти простими способами проведення рефлексотерапії (пунктурної та мануальної)

5.3. Завдання вивчення дисципліни

- Принципи збору інформації про загальний стан пацієнта з захворюваннями нервової системи
- Класифікацію, клінічні симптоми неврологічних захворювань, принципи проведення диференційної

діагностики

- Спеціалізовані знання з рефлексотерапії щодо застосування протоколів лікування неврологічних захворювань
- Показання та протипоказання до рефлексотерапії
- Ключові поняття мануальної терапії
- Заходи застосування рефлексотерапії при невідкладних станах в неврології
- Оцінити інформацію про амнестичні відомості; результати лабораторних та інструментальних методів дослідження
- Визначити підхід, план, вид, принципи рефлекторного лікування неврологічного хворого шляхом прийняття рішення за алгоритмами та стандартними схемами
- Демонструвати володіння простими способами проведення рефлексотерапії (точковий масаж, чресшкірна електростимуляція, постізометрична релаксація м'язів кінцівок та тулубу)

5.4. Зміст навчальної дисципліни: програма навчальної дисципліни складається з 13 тем

Тема 1. Загальна будова та фізіологія нервової системи. Анатомо-фізіологічні основи рефлексотерапії.

Тема 2. Рефлексотерапія в лікуванні нервових хвороб. Принципи, показання, протипоказання; точки, меридіани. Види рефлексотерапії, що застосовуються.

Тема 3. Класичні сучасні методи рефлексотерапії

Тема 4. Особливості збору скарг, анамнезу, огляду пацієнта при включенні рефлексотерапії до плану лікування. комбіновані методи рефлексотерапії. Рефлексодіагностика.

Тема 5. Топографія акупунктурних точок і акупунктурних меридіанів. Основні компоненти пунктурної рефлексотерапії: місце, дії, прийоми і момент дії.

Тема 6. Принципи рефлекторного знеболювання краніофасціальних больових синдромів, прозопагій, больових синдромів порожнини рота.

Тема 7. Рефлексотерапія в лікуванні мігрені та інших видів головного болю; вегетативних дисфункцій (колапсу), периферійної вегетативної недостатності (непритомності).

Тема 8. Рефлексотерапія в лікуванні уражень периферійних спинномозкових нервів, вузлів, сплетінь, нервів верхніх та нижніх кінцівок (біль, сенсорні розлади, периферичні парези).

Тема 9. Рефлексотерапія в лікуванні захворювань центральної нервової системи (спастичні парези, мовні розлади, зниження когнитивних функцій).

Тема 10. Загальні положення мануальної терапії. Мануальні методики м'язової корекції. Прийоми постізометричної релаксації м'язів.

Тема 11. Вертеброгенні рефлекторні та корінцеві синдроми. Місце мануальної терапії в терапії вертеброгенних синдромів на різних стадіях захворювання.

Тема 12. Вісцеро-сенсорний феномен (зони Захаріна-Геда).

Тема 13. Структурно-функціональні особливості суглобів, хребта та їх урахування в мануальній терапії.

5.5. План навчальної дисципліни

Назви тем	Форма організації навчання	Кіл-ть годин	Завдання для самостійної роботи
Тема 1. Загальна будова та фізіологія нервової системи. Анатомо-фізіологічні основи рефлексотерапії.	Самостійне вивчення	3	Повторити анатомічні, фізіологічні особливості нервової системи.
Тема 2. Рефлексотерапія в лікуванні нервових хвороб. Принципи, показання, протипоказання; точки, меридіани. Види рефлексотерапії, що застосовуються.	Практичні заняття	2	Поняття рефлексотерапії, методи, що застосовуються; точки, меридіани рефлексотерапії, показання та протипоказання при застосуванні при захворюваннях нервової системи. Принципи підбору точок.
	Самостійне вивчення	3	
Тема 3. Класичні сучасні методи рефлексотерапії	Самостійне вивчення	3	Вивчити основні класичні теорії китайської медицини з акупунктури
Тема 4. Особливості збору скарг, анамнезу, огляду пацієнта при включенні рефлексотерапії до плану лікування. комбіновані методи рефлексотерапії. Рефлексодіагностик.	Практичні заняття	2	Вивчити види впливу на акупунктурні точки: су-джок терапія, аурікотерапія, поверхнева пролонгована терапія, кріо- та ізотерапія. Поняття про гіперфункцію та гіпофункцію меридіану при зборі інформації від пацієнта.
	Самостійне вивчення	6	
Тема 5. Топографія акупунктурних точок і акупунктурних меридіанів. Основні компоненти пунктурної рефлексотерапії: місце, дії, прийоми і момент дії.	Практичні заняття	2	Вивчити принципи взаємодії меридіанів. Методика впливу на точки – точковий масаж, введення лікарняних засобів. Методика проведення поверхневої пролонгованої рефлексотерапії, вакуумна
	Самостійне вивчення	10	

			рефлексотерапія.
Тема 6. Принципи рефлекторного знеболювання краніофасціальних больових синдромів, прозопалгій, больових синдромів порожнини рота.	Практичні заняття	3	Повторити механізми утворення больових синдромів при захворюваннях нервової системи; ноцептивну та антиноцептивну систему; класифікацію головного болю, прозопалгій.
	Самостійне вивчення	7	
Тема 7. Рефлексотерапія в лікуванні мігрені та інших видів головного болю; вегетативних дисфункцій (колапсу), периферійної вегетативної недостатності (непритомності).	Практичні заняття	2	Повторити види вегетативних дисфункцій, синдроми ураження вегетативної системи; принципи терапії; місце рефлексотерапії в патогенетичному лікуванні.
	Самостійне вивчення	8	
Тема 8. Рефлексотерапія в лікуванні уражень периферійних спинномозкових нервів, вузлів, сплетінь, нервів верхніх та нижніх кінцівок (біль, сенсорні розлади, периферичні парези).	Практичні заняття	3	Повторити класифікацію захворювань периферичної нервової системи; основні клінічні прояви. Вивчити методи рефлексотерапії, що застосовують при лікуванні гострого, підгострого та відновлювального періодів. Принципи стимулюючих методик при периферичних парезах.
	Самостійне вивчення	6	
Тема 9. Рефлексотерапія в лікуванні захворювань центральної нервової системи (спастичні парези, мовні розлади, зниження когнитивних функцій).	Практичні заняття	2	Повторити види порушень (рухові, мовні, когнітивні), що виникають при ураженні ЦНС. Вивчити методики, зони впливу методик рефлексотерапії на відновлення або зменшення порушених функцій.
	Самостійне вивчення	6	
Тема 10. Загальні положення мануальної терапії. Мануальні методики м'язової корекції. Прийоми постізометричної релаксації м'язів.	Практичні заняття	2	Вивчити поняття про зони Захаріна-Геда, структурно-функціональні особливості хребта, суглобів; основні прийоми постізометричної релаксації м'язів. Механізми впливу мануальної терапії на м'язи.
	Самостійне вивчення	8	
Тема 11. Вертеброгенні рефлекторні та корінцеві синдроми. Місце мануальної терапії в терапії вертеброгенних синдромів на різних стадіях захворювання.	Практичні заняття	1	Повторити класифікацію, патогенез рефлекторних і компресійних вертеброгенних синдромів; прийоми постізометричної релаксації м'язів при рефлекторних та компресійних синдромах. Особливості, показання, протипоказання, можливі ускладнення.
	Самостійне вивчення	3	
Тема 12. Вісцеро-сенсорний феномен (зони Захаріна-Геда).	Самостійне вивчення	2	Вивчити топографію зон Захаріна-Геда
Тема 13. Структурно-функціональні особливості суглобів, хребта та їх урахування в мануальній терапії.	Самостійне вивчення	3	Повторити будову хребта та суглобів, механізм їх роботи, точки криплення м'язів до суглобів, принципи роботи м'язів синергістів та антагоністів.
Залік.	Практичні заняття Самостійне вивчення	1	Повторити основні питання, що розбираються на практичних заняттях та при самостійному вивченні тем.
		2	

6. Самостійна робота студента

№ з.п	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
1.	Загальна будова та фізіологія нервової системи. Анатомо-фізіологічні основи рефлексотерапії.	3	Самостійне вивчення
2.	Визначення рефлексотерапії. Принципи впливу на біологічно активні точки. Основні способи та методи. Показання та протипоказання для застосування.	3	Самостійне вивчення
3	Класичні сучасні методи рефлексотерапії	3	Самостійне вивчення
4	Поняття про точки акупунктури, меридіани; про поєднуючі меридіани зв'язки	2	Самостійне вивчення
5	Принципи підбору точок акупунктури	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
6	Аурикулодіагностика. Аурикулотерапія.	2	Поточний контроль та під час практичного заняття

7	Основні точки впливу (точки загальної дії), точки невідкладної допомоги	2	Самостійне вивчення
8	Особливості збору скарг, анамнезу, зовнішнього огляду при рефлексотерапії. Спеціальні методики	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
9	Су-джок терапія	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
10	Комбіновані методи рефлексотерапії. Загальні принципи і конкретні схеми лікування при неврологічних захворюваннях.	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
11	Методика акупресури.	2	Самостійне вивчення
12	Методика поверхневої пролонгованої рефлексотерапії (цубо-терапія, аплікаційна рефлексотерапія).	2	Самостійне вивчення
13	Методика термопунктури (кріо-цзотерапії)	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
14	Методика вакуум терапії, види та методи.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
15	Методика впливу на біологічні активні точки електричним струмом.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
16	Методика впливу на біологічні активні точки шляхом введення лікарняних препаратів.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
17	Загальні положення мануальної рефлексотерапії.	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
18	Міофасціальний больовий синдром. Міофасціальні тригерні пункти.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
19	Вісцеро-сенсорний феномен (зони Захаріна-Геда).	2	Самостійне вивчення
20	Структурно-функціональні особливості суглобів, хребта та їх урахування в мануальній терапії.	3	Самостійне вивчення
21	Методи візуалізації (рентгендіагностика, КТ, МРТ) та їх оцінка з метою призначення мануальної терапії.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
22	Мануальні методики м'язової корекції.	3	Самостійне вивчення Поточний контроль та під час практичного заняття
23	Рефлексотерапія в лікуванні мігрені та інших видів головного болю.	2	Поточний контроль та під час практичного заняття
24	Принципи рефлекторного знеболювання краніофасціальних больових синдромів та прозопацій (системи трійчастого, лицьового, язикоглоткового, блукаючого нервів) та вегетативних прозопацій.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
25	Рефлекторне знеболювання уражень периферійних спинномозкових нервів, вузлів, сплетін, нервів верхніх та нижніх кінцівок.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
26	Рефлексотерапія вегетативних дисфункцій (психовегетативного синдрому, панічних атак, периферійної вегетативної недостатності, колапсу, непритомності).	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
27	Мануальні методики м'язової корекції вертеброгенних рефлекторних та корінцевих синдромів.	3	Поточний контроль та під час практичного заняття
28	Підготовка до заліку	2	Підсумковий контроль

7. Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Довгий І.І. Захворювання периферичної нервової системи / за ред. Н.І.Свиридової. – Б.Церква. – ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2016. – Т.1. – 718 с.
2. Колісник П.Ф. Клінічна вертеброневрологія. Лекція. Навч.посібник. Вінниця «Нова книга». – 2019. – 184 с.
3. Лисенюк В.П. Основи рефлексотерапії, фітотерапії та гомеопатії: Підручник. Київ. – Медицина. – 2010. – 424 с.
4. Рефлексотерапія: підручник / [Свиридова Н.К., Морозова О.Г., Чуприна Г.М. та ін.]; ред.Н.І.Свиридової, О.Г.Морзової. – К.: ТОВ СІКГРУП Україна, 2017. – Т.1. – 427 с.
5. Рефлексотерапія: підручник / [Свиридова Н.К., Морозова О.Г., Чуприна Г.М. та ін.]; ред.Н.І.Свиридової, О.Г.Морзової. – К.: ТОВ СІКГРУП Україна, 2017. – Т.2. – 205 с.
6. Рефлексотерапія: підручник / [Свиридова Н.К., Морозова О.Г., Чуприна Г.М. та ін.]; ред.Н.І.Свиридової, О.Г.Морзової. – К.: ТОВ СІКГРУП Україна, 2017. – Т.3. – 476 с.

7. Допоміжна

1. Лекція циклу спеціалізації з рефлексотерапії «Застосування теорії інь-ян в традиційній китайській медицині» / Чуприна Г.М., Труфанов Є.О., Свиридова Н.К. [та ін.]. – Східно-Європейський неврологічний журнал. – 2013, № 1 (22). – С. 26-31.
2. Лекції циклу спеціалізації з рефлексотерапії «Теоретичні та методологічні основи рефлексотерапії» / Чуприна Г.М., Свиридова Н.К., Парнікоза Т.П. [та ін.]. - Східно-Європейський неврологічний журнал. – 2018, № 2 (20). – 19-23.
3. Мачерет Є.Л., Коваленко О.Є., Каркушко О.О., Чуприна Г.М. «Комплексне лікування остеохондрозу хребта та його неврологічних проявів з сумісним використанням рефлексотерапії та голкотерапії» - Навчально-методичний посібник. Київ: «Начлава», 2001. – 51 с.
4. Мачерет Є.Л., Коваленко О.Є., Чуприна Г.М. Навчання сімейного лікаря основам рефлексотерапії – шлях до оптимізації профілактично-лікувального напрямку в медицині / Сімейна медицина. - №3, 2008. – с.125.
5. Мачерет Є.Л., Коваленко О.Є., Каркушко О.О. Основи вакуумної рефлекторної терапії. – к.: «Начлава». 2002. – 124 с.
6. Мороз Л.А. Дорогоцінна енциклопедія народного цілителя. – Донецьк.: БАО, 2007. – 400 с.
7. Ханенко Н.В. Наукове обґрунтування лікувального впливу методів рефлексотерапії. / Сімейна медицина. - №3, 2006 - С.98-101.
8. Чуприна Г.М. Комплексне лікування неврити лицьового нерву методиками рефлексотерапії. Автореф. дис. к.м.н. – Київ, 2001 – 18 с.
9. Яровий В.К. Клінічна мануальна медицина. Навч.посібник: Нова книга. Вінниця. – 2008. – 320 с.
10. Park J.W. Su JOK (hend end Foot) acupuncture/ - Seoul Korea: "O Haeng Publishing CO", 2007/ - Vol/ 1, 2/ - 1620 p.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.sport-med.com.ua>
2. <http://www.medicalacupuncture.org>
3. <http://www.acuciuncil.org>
4. <http://www.acudetox.com>

8. Контроль і оцінка результатів навчання.

Види контролю. Поточний контроль, залік.

Форми контролю.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. При оцінюванні навчальної діяльності студентів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних, виставляється оцінка за 4-х бальною системою. Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час поточного контролю на практичних заняттях.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною п'ятибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться на останньому практичному занятті, кількість балів повинна бути не менш 60 балів. Індивідуальна робота студентів оцінюється за кожен вид роботи з урахуванням якості її виконання. До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу (реферати) – не більше 10 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка за дисципліну визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки за іспит (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні дисципліни - 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність - 120 балів, за результатами заліку - 80 балів. Залік складається на останньому практичному занятті. Студент може отримати 40 балів за комп'ютерний контроль та 40 балів за усну відповідь. Залік вважається зарахованим, якщо набрано не менш 50 балів.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалою ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	%
A	Відмінно	10 %
B	Добре	25 %
C		30 %
D	Задовільно	25 %
E		10 %
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

9. Політика навчальної дисципліни

Академічні очікування від студентів

Вимоги до навчальної дисципліни

Очікується, що студенти відвідуватимуть всі практичні заняття та виконали план по самостійній роботі.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі: повага до колег, сприйнятливість та неупередженість, здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента, обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та творчих фестивалях з предметного профілю. Увесь професорсько-викладацький склад кафедри може здійснювати наукове керівництво.

Охорона праці

На першому практичному занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм, але враховують певні національно-культурні особливості.